

WTO:n julkisten hankintojen sopimus (GPA)

Ensimmäinen Maailman kauppajärjestön (WTO) julkisten hankintojen Government Procurement Agreement eli GPA-sopimus allekirjoitettiin vuonna 1979. Suomi on ollut siinä mukana alusta lähtien. Uudistettu GPA-sopimus tuli voimaan 6. huhtikuuta 2014.

GPA-sopimuksella osapuolet ovat sopineet yhteisistä julkisten hankintojen säännöistä, joiden mukaisiksi sopijapuolten lainsäädäntö on saatettu. GPA-sopimuksen peruseriaatteena on syrjimättömyyden periaate.

Sopimuksen mukaan sopijamaat avaavat tietyn kynnsarvon ylittävät julkiset hankinnat toisista sopijamaista tuleville tarjoajille ja takaavat näille samanlaisen kohtelun kuin kotimaisille toimittajilleen. Sopimuksen ehdot koskevat muun muassa kynnsarvoja, hankintamenettelyjä, määräaikoja, menettelytapojen avoimuutta, valitusmenettelyjä sekä tilastotietojen luovuttamiseen liittyviä velvoitteita.

Uudistuksessa sopimuksen piiriin lisätään yli 200 uutta julkista hankintayksikköä, joihin kuuluu maasta riippuen esimerkiksi ministeriöitä, niiden virastoja ja laitoksia. Monilta osin myös alue- ja paikallishallinto saadaan mukaan sitoumusten piiriin. Tavara- ja palveluhankintojen laajuus kasvaa, ja sopimus kattaa rakennustyöt sekä uutena myös käyttöoikeusurakat.

Uudistettu sopimus mahdollistaa julkisten hankintojen niin sanotun sähköisen huutokaupan, millä tarkoitetaan reaaliaikaisia, verkossa tapahtuvia tarjouskilpailuja. Lisäksi yritysten mahdollisuuksia parannetaan ottamalla kussakin maassa käyttöön keskitetty, sähköinen ja maksuton tietokanta, jossa ovat maan eri hankintayksiköiden julkaisemat hankintailmoitukset. Tuleva sopimusmuutos myös helpottaa uusien maiden liittymistä GPA-sopimukseen. Sen ovat solmineet mm. Euroopan unioni, Liechtenstein, Norja, Yhdysvallat, Hongkong (Kiinan erityishallintoalue), Islanti, Singapore ja Israel.

GPA-sopimus helpottaa myös suomalaisten yritysten markkinoillepääsyä, sillä sen myötä suomalaisyritykset pääsevät paremmin kilpailemaan muiden sopimusmaiden julkisista hankinnoista. Neuvottelutuloksen on arvioitu avaavan sopimusmaiden markkinoita vuositasolla noin 100 miljardin euron edestä.

Sopimusteksti ja lisätiedot Maailman kauppajärjestön julkisten hankintojen sääntelystä löytyvät WTO:n Internet-sivuilta.